A MAGYAR NEMZETI KÖZÖSSÉG GAZDASÁGI ALAPJÁNAK SERKENTÉSI PROGRAMJA 2021–2024

PROGRAM SPODBUJANJA GOSPODARSKE OSNOVE MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI 2021-2024

Publikacija: Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021-2024

Izdelovalec: Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS) / Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (MMÖNK)

Do 19.09.2022: Glavna ulica/Fő utca 124, 9220 Lendava/Lendva
Od 20.09.2022: Glavna ulica/Fő utca 7, 9220 Lendava/Lendva

v sodelovanju z: Od januarja 2023 Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Uradom Republike Slovenije za narodnosti ter razvojnim centrom Murska Sobota .

Odgovorna oseba:
Do 09.01.2023: Ferenc Horváth, predsednik Sveta PMSNS
Od 10.01.2023: Dušan Orban, predsednik Sveta PMSNS

Datum: junij 2023

MMÖNK Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség
PMSNS Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO
RAZVOJNI CENTER MURSKA SOBOTA
REPUBLIKA SLOVENIJA URAD ZA NARODNOSTI

Vsebina

1. Uvodna pojasnila in izhodišča 4
1.1 Namen in ukrepi 4
1.2 Priprava in izvajanje programa 5
2. Prikaz stanja in analiza območja 6
2.1 Opredelitev programskega območja 6
1.2.1 Demografski podatki znotraj Programskega območja po posamezni občini 7
2.1.1.1 Občina Dobrovnik/Dobronak 9
2.1.1.2 Občina Hodoš/Hodos 9
2.1.1.3 Občina Lendava/Lendva 9
2.1.1.4 Občina Moravsko Toplice 9
2.1.1.5 Občina Šalovci 10
2.1.2 Gospodarska struktura 10
2.3 Skladnost z RRP in drugimi programi 11
2.4 Cilji, kazalniki in načela izvajanja programa 12
2.5 Načela izvajanja programa 13
3. Ukrepi programa 14
3.1 Ukrep 1: SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU 14
3.2 Ukrep 2: SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV 15
3.3 Ukrep 3: PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA 16
3.4 Ukrep 4: SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU 18
Podukrep 4.1: Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju 19
Podukrep 4.2: Spodbujanje razvoja kmetijstva in kmetijskih proizvodov iz programskega območja 21
4. Finančni okvir 30
5. Priprava, izvajanje, spremljanje in vrednotenje programa 30

1. Uvodna pojasnila in izhodišča

Zakonska podlaga za pripravo Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021–2024 je 14. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16; v nadaljnjem besedilu: ZSRR-2). S spremembami in dopolnitvami Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 46/2016; v nadaljnjem besedilu: ZSRR-2B) je bila dne 1. julija 2016 uveljavljena sprememba 14. člena ZSRR-2, ki se nanaša na avtohtoni samoupravni narodni skupnosti.
Nova 3. in 4. odstavka 14. člena ZSRR-2 se glasita:
»(3) V državnem proračunu se vsako leto določijo nepovratne finančne spodbude za ustvarjanje gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti in hitrejši razvoj območij, kjer živita.
(4) Finančne spodbude v državnem proračunu iz prejšnjega odstavka se dodelijo na podlagi programa spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti, ki ga za programsko obdobje pripravi narodna skupnost v sodelovanju z RRA, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo. Program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti sprejme Vlada.«

V prehodni določbi ZSRR-2B je bilo v 22. členu navedeno, da se prvi program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti pripravi za obdobje 2017–2020. V skladu z dogovorom z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo se Program spodbujanja gospodarske osnove pripravi za naslednje obdobje, ki bo od 2021 do 2024. ZSRR-2B določa, da pri pripravi Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2021–2024 (v nadaljnjem besedilu: program) madžarska narodna skupnost sodeluje s pristojno regionalno razvojno agencijo Razvojnim centrom Murska Sobota (v nadaljevanju RCMS) ter Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti (v nadaljevanju: Urad) in Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj(v nadaljnjem besedilu:MKRR).

1.1 Namen in ukrepi

Program je namenjen razvoju gospodarske osnove območja, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, kar podrobneje pomeni ustvarjanje novih delovnih mest in ohranjanje že obstoječih, vzpostavljanje nove infrastrukture in posodobitev že obstoječe, spodbujanje kmetijstva in ponudbe lokalnih kmetijskih pridelkov oziroma živil na programskem območju ter povečanje privlačnosti območja.

S štiriletnim programom za obdobje od 2017 do 2020 smo dosegli naslednje rezultate:

Ukrep 1: Spodbujanje naložb v gospodarstvu
- Število gospodarskih subjektov, vključenih v sofinancirane projekte, je bilo 17
- Število ustvarjenih novih delovnih mest je bilo 14

Ukrep 2: Spodbujanje turističnih dejavnosti in produktov
- Število izvedenih programov vzpostavitve in nadgradnje etnografskih hiš je bilo 5

Ukrep 4: Promocija območja in podpora pri izvajanju programa
- Vzpostavljena je bila spletna stran www.muravidek.re
- Ustvarjeni sta bili dve novi delovni mesti

Program je namenjen vsem upravičencem, ki svojo dejavnost opravljajo na območju, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, in ki bodo z izvedbo svojih projektov pripomogli k uresničitvi njegovih ciljev.

UKREPI PROGRAMA:
1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA,
4. SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU.

1.2 Priprava in izvajanje programa

Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost – Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (v nadaljnjem besedilu: PMSNS) je krovna organizacija madžarske narodnostne skupnosti v Sloveniji, katere cilj in naloga sta ohranitev pomurske madžarske skupnosti, njenega maternega jezika, narodne zavesti, izvajanje posebnih pravic, ki jih zagotavljajo ustava in zakoni ter uveljavljanje njenih potreb in interesov. Ustanovljena je bila v skladu z Ustavo Republike Slovenije na podlagi Zakona o samoupravnih narodnih skupnostih. Pristojnosti PMSNS se nanašajo predvsem na univerzalne naloge pomurske madžarske narodnosti regionalne in državne narave, ki so nad ravnijo občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti. Posebne naloge zajemajo razvijanje neposrednega sodelovanja med državnimi institucijami Republike Slovenije in Madžarske, negovanje stikov z zamejskimi madžarskimi organizacijami in drugimi mednarodnimi ustanovami ter organizacijami za varstvo manjšin.

V interesu razvoja PMSNS je sofinancirati razne kulturne, raziskovalne, informacijske, kmetijske in gospodarske dejavnosti. Ker ima omejena finančna sredstva, veliko teh programov poskuša uresničiti tudi skozi najrazličnejše razpise. Vsako leto organizira tabore in glasbena izobraževanja za družine z majhnimi otroki. Je nosilka projekta, ki ga sofinancira EU iz sredstev Evropskega socialnega sklada, in katerega namen je vzgojiteljem in pomočnikom vzgojiteljem ter učiteljem in vodstvenim kadrom dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v Prekmurju in Porabju zagotoviti možnosti za jezikovno usposabljanje v jeziku manjšin in posodabljanje izobraževalnega sistema v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih. PMSNS je aktivno sodelovala pri pripravi predloga besedila splošnega manjšinskega zakona, pri ureditvi statusa pedagoškega svetovalca za madžarščino in pri izdelavi dokumenta Načrt ukrepov za izvajanje predpisov na področju dvojezičnosti. Aktivno je sodelovala pri reševanju problematike izobraževanja v maternem jeziku za pripadnike madžarske narodne skupnosti. Sistemsko poskuša reševati problematiko v zvezi z zagotavljanjem gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti. Spodbuja dejavnost mladine in intenzivno podpira vključevanje mladinskih programov v življenje skupnosti.

Institucionalne, prostorske in finančne zmogljivosti za izvedbo programa:
PMSNS je pravna oseba javnega prava, njeni organi so:
- svet PMSNS, to je najvišji organ PMSNS, šteje 21 članov, ki jih izvolijo sveti občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti;
- predsednik, ki je skupaj s svetom PMSNS odgovoren za zakonito delovanje;
- predsedstvo, ki deluje poleg sveta, njegovi člani so predsednik in podpredsednik PMSNS ter predsedniki občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti, ter
- nadzorna komisija, ki najmanj enkrat letno pregleda poslovanje organizacij PMSNS in zavodov, ki jih je ustanovila, ter o tem poroča svetu.

PMSNS ima lastne prostore na Glavni ulici 124 v Lendavi, sedež pa na Glavni ulici 7. Vse predvidene aktivnosti, povezane z usklajevanjem programa, bodo potekale v omenjenih prostorih. .

PMSNS je posredna uporabnica proračuna. Sredstva za njeno delovanje se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije (Urad za narodnosti) in Madžarske (Urad predsednika Vlade). Ostala sredstva, potrebna za delovanje skupnosti, se zagotavljajo preko raznih razpisov.
Sredstva za financiranje ukrepov programa v obdobju 2021-2024 se dodelijo iz proračunskih postavk Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj ter Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

2. Prikaz stanja in analiza območja

2.1 Opredelitev programskega območja

Programsko območje, kot je razvidno iz slike 1, sega od severnega dela Slovenije in zajema del območja na Goričkem vse do upravne enote Lendava. V programsko območje so vključene občine Hodoš, Šalovci, Moravske Toplice, Dobrovnik in Lendava. V posameznih navedenih občinah delujejo tudi občinske samoupravne narodne skupnosti. Na podlagi popisa prebivalstva iz leta 2002 je 80 % pripadnikov madžarske narodnosti v Sloveniji živelo na tem območju.

Italijanska in madžarska narodna skupnost v Sloveniji spadata v skupino tako imenovanih zgodovinskih narodnih skupnosti, pri katerih gre za dve skupnosti, ki sta se v bolj ali manj strnjeni obliki ohranili na svojem avtohtonem poselitvenem ozemlju daljše zgodovinsko obdobje. Tej vrsti manjšin ustreza tudi določen model manjšinske zaščite države. Celovita pravna ureditev italijanske in madžarske narodne skupnosti je urejena z Ustavo Republike Slovenije v 5., 11., 61., 62. in 64. členu. Položaj in način uresničevanja pravic sta urejena še v področnih zakonih, v drugih predpisih, odlokih in statutih občin na narodnostno mešanih območjih, v drugih pravnih aktih, v meddržavnih pogodbah ali sporazumih ter v mednarodnih konvencijah, ki jih je ratificirala Republika Slovenija.

Slika 1: Programsko območje

Programsko območje, opredeljeno po posameznih občinah in njihovih naseljih, kjer imajo upravičenci pravico do izvajanja projektov:

- Občina Dobrovnik: Dobrovnik/-Dobronak in Žitkovci/-Zsitkóc,
- Občina Hodoš: Hodoš/-Hodos in Krplivnik/-Kapornak,
- Občina Moravske Toplice: Čikečka vas/-Csekefa, Motvarjevci/-Szentlászló, Pordašinci/- Kisfalu, Prosenjakovci/-Pártosfalva, Središče/-Szerdahely,
- Občina Lendava: Banuta/-Bánuta, Čentiba/-Csente, Dolga vas/-Hosszúfalu, Dolgovaške gorice/-Hosszúfaluhegy, Dolina pri Lendavi/-Völgyifalu, Dolnji Lakoš/-Alsólakos, Gaberje/- Gyertyános, Genterovci/-Göntérháza, Gornji Lakoš/-Felsőlakos, Kamovci/-Kámaháza, Kapca/- Kapca, Kot/-Kót, Lendava/-Lendva, Lendavske gorice/-Lendavahegy, Mostje/-Hidvég, Petišovci/-Petesháza, Pince/-Pince, Pince Marof/-Pincemajor, Radmožanci/-Radamos, Trimlini/-Hármasmalom, ter
- Občina Šalovci: Domanjševci/-Domonkosfa.

1.2.1 Demografski podatki znotraj Programskega območja po posamezni občini

Programsko območje spada v kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija ter pod pomursko statistično regijo in obsega 5 občin, ki so opredeljene v točki 2.1. Posamezno regijo oz. območje lahko predstavimo iz različnih zornih kotov. Opazne razlike med regijami v državi povzročajo različni dejavniki, kot so gospodarska razvitost, demografski in socialni vplivi, kupna moč prebivalstva, prisotnost neposrednih tujih investitorjev, naravne in kulturne danosti. Med najpomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na razvoj regije, je izobrazbena struktura prebivalstva. Za razvoj gospodarstva v regiji je znanje ključnega pomena, še posebej znanje mladih izobražencev. Kot je razvidno iz statističnih podatkov, trend odseljevanja mladih izobražencev ne pada, saj le-ti iščejo takšno okolje oz. regijo, kjer jim je v prvi vrsti dano, da se lahko zaposlijo, se dodatno izobražujejo in so tudi podjetniško aktivni. Programsko območje zgoraj naštetega v polni meri ne more zagotoviti. Kot smo že omenili, je za dober razvoj posameznega območja poglavitnega pomena, da mladi izobraženci ostanejo na območju. S programom oz. njenimi štirimi ukrepi, ki tvorijo povezano celoto več področij, bomo prispevali predvsem k gospodarskemu razvoju programskega območja.

V pomurski statistični regiji je v letu 2018 živelo 6 % prebivalcev Slovenije. Regija je izstopala po najnižjem naravnem prirastu (–4,0 na 1.000 prebivalcev) in najmanjšem deležu tujih državljanov med prebivalci (1,7 %). Ta regija je bila edina, ki je imela v 2018 negativen tudi selitveni prirast (–0,3 na 1.000 prebivalcev). Povprečna starost prebivalcev je bila na ravni regij tukaj najvišja (45,2 leta) in povprečno za 3,3 leta višja kot v osrednjeslovenski regiji, kjer je bila najnižja. Starostna sestava prebivalstva je bila v tej regiji najmanj ugodna, saj je bil delež mladih prebivalcev (0–14 let) najnižji (13,3 %). Prebivalci regije so splošno zadovoljstvo z življenjem v 2018 ocenili z najnižjo povprečno oceno (6,8 od 10). Kar 11 % tukajšnjih gospodinjstev je prejemalo materialno ali denarno pomoč dobrodelnih organizacij. Delež takih gospodinjstev je bil v tej regiji skoraj dvakrat višji kot v zasavski, kjer je bil drugi najvišji. Pomurska statistična regija je v letu 2018 ustvarila 3,7 % nacionalnega BDP-ja. BDP na prebivalca je tu znašal 14.937 EUR (slovensko povprečje je bilo 22.083 EUR na prebivalca). V regiji je delovalo približno 8.000 podjetij, v njih pa so povprečno delale po 4 osebe. V letu 2018 je bila stopnja delovne aktivnosti tako za moške kot za ženske najnižja v Sloveniji (59,1-odstotna oz. 52,3-odstotna). (Vir: SURS)

Kot je razvidno iz preglednice 1, je bilo leta 2019, v primerjavi z letom 2011, manj prebivalcev z osnovnošolsko izobrazbo v vseh petih občinah, s srednješolsko izobrazbo jih je bilo manj v občinah Dobrovnik in Lendava, več pa v občinah Hodoš, Moravske Toplice in Šalovci. Število prebivalcev z višje- in visokošolsko izobrazbo pa se je v vseh petih občinah leta 2019 v primerjavi z letom 2011 povečalo.

Preglednica 1: Izobrazbena struktura po posameznih občinah

		2011			2019		
		Osnovnošolska	Srednja strokovna, srednja splošna	Višješolska, visokošolska - Skupaj	Osnovnošolska	Srednja strokovna, srednja splošna	Višješolska, visokošolska - Skupaj
Spol - SKUPAJ	Dobrovnik/Dobronak	427	316	117	340	309	179
	Hodoš/Hodos	163	51	16	156	52	21
	Lendava/Lendva	3.163	3.088	1.364	2.396	2.959	1.717
	Moravske Toplice	2.080	1.329	555	1.552	1.398	887
	Šalovci	801	227	67	576	258	127
Moški	Dobrovnik/Dobronak	153	164	49	116	168	78
	Hodoš/Hodos	76	27	6	73	23	11
	Lendava/Lendva	1.089	1.686	615	783	1.672	754
	Moravske Toplice	847	695	267	605	752	416
	Šalovci	352	121	27	253	147	49
Ženske	Dobrovnik/Dobronak	274	152	68	224	141	101
	Hodoš/Hodos	87	24	10	83	29	10
	Lendava/Lendva	2.074	1.402	749	1.613	1.287	963
	Moravske Toplice	1.233	634	288	947	646	471
	Šalovci	449	106	40	323	111	78

Vir: SURS

Stopnja registrirane brezposelnosti je odstotni delež registriranih brezposelnih med aktivnim prebivalstvom. Stopnja registrirane brezposelnosti je izračunana in prikazana glede na stalno prebivališče delovno aktivnih prebivalcev in registriranih brezposelnih. Kot je razvidno iz spodnje preglednice, je na Programskem območju stopnja brezposelnosti najvišja v občini Dobrovnik, najnižja pa v občini Moravske Toplice, vendar še vedno višja od slovenskega povprečja. Kot prikazujejo podatki iz preglednice 2, je stopnja brezposelnosti najvišja v občini Dobrovnik (23,5 %), ki je višja tako od slovenskega kot regijskega povprečja, sledi ji občina Lendava (20,7 %), najnižja stopnja brezposelnosti je zaznana v občini Moravske Toplice (16,1 %) in je hkrati tudi nižja od brezposelnosti v regiji, vendar še vedno višja od slovenskega povprečja.

Preglednica 2: Stopnja registrirane brezposelnosti za februar 2020

Občina	stopnja registrirane brezposelnosti
Slovenija	7,9
Dobrovnik / Dobronak	15,8
Hodoš / Hodos	22,3
Lendava / Lendva	15,5
Moravske Toplice	12,1
Šalovci	13,3

Vir: ZRSZ

2.1.1.1 Občina Dobrovnik/Dobronak

Občina Dobrovnik meri 31 km^2 in se med slovenskimi občinami uvršča na 177. mesto. Sredi leta 2018 je občina imela približno 1.290 prebivalcev in se je med slovenskimi občinami uvrstila na 202. mesto. Gostota naseljenosti v občini je manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km^2), saj je na kvadratnem kilometru površine živelo povprečno 42 prebivalcev. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu pozitiven, znašal je 5,4 (v Sloveniji -0,4). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -10,9. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev je bil negativen, znašal je -5,4 (v Sloveniji 6,8). Med delovno sposobnim prebivalstvom je bilo približno 54 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb. kar je manj od slovenskega povprečja, ki znaša 65 %. (Vir: SURS)

2.1.1.2 Občina Hodoš/Hodos

Občina Hodoš meri 18 km^2 in se med slovenskimi občinami uvršča na 202. mesto. Sredi leta 2018 je imela približno 360 prebivalcev. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 212. mesto. Na kvadratnem kilometru površine je živelo povprečno 20 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km^2). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen, znašal je -16,7 (v Sloveniji -0,4). Število oseb, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -5,6. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev je bil negativen, znašal je -22,3 (v Sloveniji 6,8). Med delovno sposobnim prebivalstvom je bilo približno 38 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb, kar je manj od slovenskega povprečja, ki znaša 65 %. (Vir: SURS)

2.1.1.3 Občina Lendava/Lendva

Občina Lendava meri 123 km^2 in se med slovenskimi občinami uvršča na 51. mesto. Sredi leta 2018 je imela približno 10.410 prebivalcev. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 53. mesto. Na kvadratnem kilometru površine je živelo povprečno 86 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km^2). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen, znašal je -4,6 (v Sloveniji -0,4). Število oseb, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev je bil torej pozitiven, znašal je 5,0. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 0,4 (v Sloveniji 6,8). Med delovno sposobnim prebivalstvom je bilo približno 59 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb, kar je manj od slovenskega povprečja, ki znaša 65 %. (Vir: SURS)

2.1.1.4 Občina Moravsko Toplice

Občina Moravske Toplice meri 145 km^2 in se med slovenskimi občinami uvršča na 46. mesto. Sredi leta 2018 je imela približno 5.810 prebivalcev. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 89. mesto. Na kvadratnem kilometru površine je živelo povprečno 40 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km^2). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu enak nič (v Sloveniji -0,4). Število oseb, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev je bil torej negativen, znašal je -2,6. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -2,6 (v Sloveniji 6,8). Med delovno sposobnim prebivalstvom je bilo približno 60 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb, kar je manj od slovenskega povprečja, ki znaša 65 %. (Vir: SURS)

2.1.1.5 Občina Šalovci

Občina Šalovci meri 58 km^2 in se med slovenskimi občinami uvršča na 120. mesto. Sredi leta 2018 je imela približno 1.400 prebivalcev. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 197. mesto. Na kvadratnem kilometru površine je živelo povprečno 24 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km^2). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil v tem letu negativen, znašal je -1,4 (v Sloveniji -0,4). Število oseb, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev je bil torej negativen, znašal je -11,4. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -12,9 (v Sloveniji 6,8). Med delovno sposobnim prebivalstvom je bilo približno 52 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb, kar je manj od slovenskega povprečja, ki znaša 65 %. (Vir: SURS)

Kot je zaznati v programskem območju, je v zadnjih letih čedalje več primerov, ko mladi nimajo možnosti za zaposlitev, zato se v vedno večjem številu odseljujejo. Program je večinoma namenjen prav temu, da se zagotovi okolje, ki bo gospodarsko bolj razvito in bo sposobno zadržati populacijo (predvsem mlade), hkrati pa tudi zmožno privabljati potencialne domače in tuje vlagatelje.

2.1.2 Gospodarska struktura

V preglednici 3 in 4 so razvidni podatki po številu podjetij iz leta 2018. Enota opazovanja je podjetje, registrirano kot pravna oseba ali samostojni podjetnik, ki je med letom 2018 izkazalo prihodek ali zaposlene osebe oziroma osebe, ki delajo. Za enote po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev države in neprofitnih institucij, ki opravljajo storitve za gospodinjstva, se upoštevajo tudi izkazani prihodki članarin, subvencij in drugih poslovnih prihodkov; ti niso zajeti v prihodek.

Število oseb, ki delajo, so vse osebe, ki delajo pri podjetju (plačane in neplačane), in vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in jih plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med osebe, ki delajo, se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci in delavci na domu, ki so na plačnem seznamu opazovane enote. Od leta 2013 so med osebe, ki delajo, vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v Sloveniji, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. Med osebe, ki delajo, se ne štejejo delavci, ki jih enoti posredujejo druga podjetja, in prostovoljni delavci.

Prihodek v tisočih evrov pomeni prodajne vrednosti kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Te vrednosti se merijo na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, in za vrednosti vrnjenih količin. Prihodki zajemajo tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajemajo pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodkov od financiranja in drugih izrednih prihodkov. V podatku o prihodku podjetij je od leta 2013 zajet tudi prihodek bank in hranilnic. Število oseb, ki delajo na podjetje v občini, se izračuna tako, da se število oseb, ki delajo v občini, deli s številom podjetij v občini v posameznem letu.

Preglednica 3: Število poslovnih subjektov po občinah v programskem območju

	2018			
	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Prihodek [1000 EUR]	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini
Dobrovnik / Dobronak	98	219	14.545	2,2
Hodoš / Hodos	15	16	214	1,1
Lendava / Lendva	782	3.036	238.042	3,9
Moravske Toplice	431	903	44.326	2,1
Šalovci	83	131	3.961	1,6

Vir: SURS

Preglednica 4: Število poslovnih subjektov po velikosti v programskem območju

	2018			
	Število podjetij			
	Mikro podjetje [0-9] - Skupaj	Majhno podjetje [10-49]	Srednje podjetje [50-249]	Veliko podjetje [250+]
Dobrovnik / Dobronak	94	4	0	0
Hodoš / Hodos	15	0	0	0
Lendava / Lendva	733	37	12	0
Moravske Toplice	415	14	2	0
Šalovci	80	3	0	0

Vir: SURS

2.3 Skladnost z RRP in drugimi programi

Program je skladen z osnutkom strateškega dela Regionalnega razvojnega programa regije Pomurje za obdobje 2021–2027, ki opredeljuje vizijo Pomurja:« Zdravo. Pomurje 2030«.

Razvojna vizija regije je podprta s tremi strateškimi razvojnimi cilji: (1) zdravo naravno, družbeno in gospodarsko okolje, (2) zdrava hrana in vitalno podeželje in (3) zdravo staranje in povezana družba.

Razvojna specializacija predstavlja način osredotočenja in aktiviranja regijskega potenciala, ki omogoča razvojno prestrukturiranje regije v smeri njenih dolgoročnih primerjalnih prednosti. Pomurje vidi razvojno specializacijo v trajnostnih, integriranih in inovativnih rešitvah na področjih, povezanih z zdravjem – od zdravega okolja in zagotavljanja privlačnosti regije za priseljevanje ustvarjalnih in inovativnih mladih do pridelave in predelave zdrave hrane ter omogočanja pogojev in spodbujanja storitev za zdravo staranje. To so področja, ki zaradi geografskih, zgodovinskih, kadrovskih in kulturnih specifik predstavljajo primerjalno prednost Pomurja, v primerjavi z ostalimi regijami v Sloveniji in njeni širši okolici.

Program se umešča v pet razvojnih prioritet osnutka strateškega dela RRP 2021–2027, in sicer: (1) pametna regija, (2) zelena regija, (3) povezana regija, (4) socialna regija in (5) privlačna regija.

PMSNS razpolaga s celovito strategijo razvoja turizma območja, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti (v nadaljevanju: strategija). Strategija, katere cilj je med drugim tudi krepitev gospodarskih in turističnih odnosov s sosednjo Madžarsko, se bo uresničevala z raznimi aktivnostmi in izvedenimi projekti v sklopu programa. Kot je zapisano v strategiji, Programsko območje obdajajo najrazličnejše turistične znamenitosti, atrakcije, turistični promet pa se iz leta v leto povečuje. Izpostaviti je treba bogato dvojezično madžarsko–slovensko kulturo, ljudsko tradicijo, gastronomske posebnosti in lokalna vina, možnost aktivnega turizma in zdravilno termalno vodo.

Pomen turizma za razvoj okoliškega gospodarstva in podjetništva zaostaja za nivojem, ki bi ga lahko dejansko izpolnil glede na svoje danosti. Cilj programskega območja je izboljšati turistično prepoznavnost, povečati promet in dohodkovno zmogljivost, da bi se lahko še več lokalnih ponudnikov in kmetovalcev vključilo in izkoristilo priložnosti, ki jih ponuja turizem. Zastavljeni cilji obsegajo tudi oblikovanje novih delovnih mest ter možnost, da bo na novo nastala ponudba pripomogla k izboljšanju kakovosti življenja domačinov.

Vse to privede k potrebi po izoblikovanju večsmerne, premišljene izvršitve usmerjenega razvoja, širokega partnerstva in mrežnega sodelovanja, s podporo intenzivne marketinške dejavnosti. V sklopu izvajanja aktivnosti programa nameravamo širiti promocijske aktivnosti in povezovanja s posameznimi deležniki na področju turizma na ravni celotne Pomurske regije, kot so Razvojni center Murska Sobota, Expano, TIC-i, ki se nahajajo v Programskem območju in tudi izven njega ter z območjem Porabja in tam delujočimi organizacijami, kot je Muraba Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, in s preostalimi deležniki na tem področju.

Pri pripravi strategije smo preučili glavne turistične zmožnosti in težave, ki ovirajo razvoj, določili smo glavne turistične destinacije ter na podlagi tega tudi naloge, razvojne načrte, ki jih je potrebno uresničiti za dosego zastavljenih ciljev. V strategiji smo odkrili in predstavili trenutno stanje turizma, karakter, glavne značilnosti in povezovalne točke danega območja. Povzetek ocene prikazuje danosti in razvojne potenciale danega območja, oziroma težave, slabosti in morebitne neugodne tendence.

2.4 Cilji, kazalniki in načela izvajanja programa

Namen programa je nadaljevati z ukrepi, ki so bili izvedeni že v okviru Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020, in so bili dobro sprejeti ter so ustvarili pričakovane rezultate, ki so predstavljeni v točki 1.1. Na področjih, kjer so bile ugotovljene pomanjkljivosti, smo te smiselno nadgradili. Ugotovili smo na primer, da nimamo lokalnih turističnih vodnikov, ki bi lahko sprejeli madžarsko govoreče turiste, zato bomo uvedli novo aktivnost »izobraževanje turističnih vodnikov«. Ker še nismo uspeli pripraviti tematskih turističnih paketov, ki bi vsebovali naravne in kulturne znamenitosti s programskega območja, smo v program vnesli tudi to aktivnost. V program smo vključili tudi spodbujanje kmetijstva na programskem območju, s čimer želimo spodbuditi povezovanje pridelovalcev za doseganje večje učinkovitosti ter izboljšati kakovost ponudbe na programskem območju. Kmetijstvo je pomembna gospodarska panoga, ki aktivno pripomore k ohranjanju podeželja in poseljenosti na podeželju. Programsko območje je območje, kjer se po podatkih, prikazanih v točki 2 Prikaz stanja in analiza območja, nazadovanje pred preostalimi regijami v državi še vedno pozna. Prednostni cilj je, da območje, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, v prihodnjih štirih proračunskih letih z razvojno nazadujočega položaja dvignemo na višjo raven, kar bo vključevalo razvoj že obstoječih in na novo nastalih podjetij, vzpostavitev nove in posodobitev obstoječe infrastrukture ter povečanje privlačnosti območja, kar bo posledično pripomoglo k ustvarjanju novih delovnih mest in znižanju stopnje brezposelnosti na programskem območju.

UKREPI PROGRAMA:

1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA,
4. SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU.

Preglednica 5: Kazalniki programa

UKREPI PROGRAMA	Kazalniki učinka (U), rezultata (R) in vpliva (V)	IZHODIŠČE (trenutno stanje)	CILJ 2024
SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU	(U) število gospodarskih subjektov, vključenih v sofinancirane projekte	0	15
	(V) znižanje stopnje brezposelnosti v programskem območju	15,8	znižanje
SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV	(R) število izvedenih programov vzpostavitve in nadgradnje etnografskih hiš	0	5
PROMOCIJA REGIJE IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA	(R) nadgradnja spletne strani	0	1
	(R) povečanje števila zaposlenih	3	5
	(R) vzpostavljena turistična točka "V Pomurje-Muravidékre"	0	1
SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU	(R) Število vzpostavljenih vzorčnih kmetij	0	1
	(R) Število izvedenih dogodkov	0	15
	(R) Število vzpostavljenih spletnih platform	0	1

*Podatek je izračunan na podlagi podatkov iz preglednice 2: povprečje stopenj brezposelnosti po petih občinah, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti.

2.5 Načela izvajanja programa

Program je zasnovan kot način spodbujanja gospodarskega razvoja programskega območja. Predvsem je namenjen podpori pri izkoriščanju priložnosti v programskem območju. Pri razvoju in izboru projektov je ključno upoštevanje načela trajnostnega razvoja območja, in sicer z gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika.

Pri izvajanju programa bodo upoštevane enake možnosti položaja moških in žensk ter preprečevanje diskriminacije na podlagi spola, narodnosti, rase, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti ali katere koli druge osebne usmerjenosti. Z vključitvijo enakih možnosti pri izvajanju programa bomo dosegli pravično in uravnoteženo obravnavo vseh skupin prebivalstva.

3. Ukrepi programa

Program je sestavljen iz štirih ukrepov:

1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA,
4. SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU.

Našteti ukrepi tvorijo povezano celoto več področij, s katerimi želimo prispevati predvsem gospodarskemu razvoju območja, kjer živijo pripadniki avtohtone madžarske narodne skupnosti. Večino ukrepov se je s podobno vsebino izvajalo v sklopu Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020, v sklopu izvajanja teh ukrepov se bo v tem programu izvajala nadgradnja že izvedenih aktivnosti, vključujoč tudi ukrepe za spodbujanje kmetijstva lokalnega pomena na programskem območju. Preverjanje omenjenih aktivnosti bo pred izplačilom posameznega zahtevka za izplačilo izvajal skrbnik pogodbe na MKRR, v primeru izvajanja 4. ukrepa tega programa pa bo preverjanje aktivnosti pred izplačilom posameznega zahtevka za izplačilo izvajala Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: ARSKTRP).

3.1 Ukrep 1: SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU

Namen in cilji

Namen ukrepa je s sofinanciranjem novih in nadgradnjo obstoječih proizvodnih zmogljivosti v mikro, malih in srednje velikih podjetjih (MSP) spodbuditi gospodarski razvoj območij, kjer živijo pripadniki avtohtone madžarske narodne skupnosti.

Ukrep bo izveden z javnimi razpisi, z osrednjim ciljem rasti in razvoja MSP preko novih naložb in zagotavljanja obratnega kapitala v povezavi z naložbami na območju, kjer živijo pripadniki avtohtone madžarske narodne skupnosti. Slednje želimo aktivno vključiti v razvoj programskega območja. Nadaljnji cilji so še:

- zvišati neto dodane vrednosti gospodarstva v programskem območju;
- mikro, malim in srednje velikim podjetjem zagotoviti širitev in posodobitev njihovih proizvodnih zmogljivosti;
- povečati gospodarski razvoj programskega območja;
- povečati zaposlitvene priložnosti na programskem območju;
- povečati privlačnosti Programskega območja s turističnega vidika;
- spodbujati razvoj novih proizvodov in storitev, tehnologij in tehnoloških inovacij.

Način izvajanja

Razpisovalec sredstev za javni razpis bo PMSNS, javni razpis pa bo izveden v sodelovanju z MKRR. Na podlagi odzivov s strani potencialnih upravičencev in pridobljenih podatkov trenutno izvajanega Programa 2017-2020 bodo javni razpisi izvedeni v enem ali več sklopih, ki se bodo navezovali na vsako posamezno proračunsko leto posebej.

Shema državnih pomoči

Pogoji javnega razpisa bodo sledili shemi pomoči de minimis Program izvajanja finančnih spodbud MGTŠ – de minimis (št. priglasitve: M001-2399245-2015).

Upravičenci bodo vse pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo v mikro, malih in srednje velikih podjetjih in bodo izvedle naložbo na programskem območju, razen pravnih oseb v javni lasti.

Upravičeni so vsi stroški materialnih in nematerialnih naložb ter obratnega kapitala, ki so neposredno povezani z

izvajanjem naložb v skladu z navedeno shemo državnih pomoči.
Najvišji in najnižji znesek zaprošenih sredstev bosta določena v razpisni dokumentaciji po posameznem proračunskem letu. Najvišji znesek zaprošenih sredstev bo omejen s pravilom de minimis, pri čemer podjetje v treh zaporednih koledarskih letih ne sme preseči skupne državne pomoči v znesku 200.000 evrov (oziroma 100.000 evrov, če gre za podjetje v cestnoprometnem sektorju). Pri ugotavljanju, ali nova pomoč de minimis presega dovoljeno višino pomoči de minimis, se upoštevajo vse pretekle, v zadnjih treh letih prejete pomoči po pravilu de minimis, ki so jo prejela združena ali pripojena podjetja.

3.2 Ukrep 2: SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV

V programskem območju deluje pet občinskih samoupravnih narodnih skupnosti, ki v svojem finančnem načrtu ne razpolagajo s finančnimi sredstvi, katere bi lahko namenili za ustvarjanje gospodarske osnove (npr.: nakup in obnova nepremičnin). Trenutno so v lasti in upravljanju samoupravnih občinskih narodnih skupnosti štiri etnografske hiše, ki so aktivne in letno izvajajo razne programe in delavnice. Vsaka etnografska hiša deluje samostojno in izvaja svoje programe, ki so znani tudi med prebivalci tega območja (kot so prikaz tradicionalne žetve in mlatenja pšenice, barvanje pisanic, žganjekuha …). Ohranjanje jezikovne in kulturne identitete pri pripadnikih avtohtone madžarske narodne skupnosti ima različne pristope. V sklopu drugega ukrepa bo posebna pozornost namenjena organizaciji in izvedbi programov, delavnic, razstav in izobraževanj, ki bodo prikazovale tradicionalne ljudske običaje in obrti ter promociji posameznega območja. Izvedene bodo investicije za zagotovitev ustreznih prostorov za nemoteno delovanje etnografskih hiš in drugih objektov v lasti ali upravljanju občinskih samoupravnih narodnih skupnosti. Nekatere investicije oz. faze investicij v določene etnografske hiše so bile izvedene že v sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020. V dotičnem programu se bodo investicije namenile za tiste etnografske hiše in druge objekte, kjer faze nadgrajevanja niso bile zaključene v sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020.

Namen in cilji

Namen drugega ukrepa je spodbujanje nadaljnjega razvoja programskega območja z oživitvijo etnografskih hiš in drugih objektov, ki so v lasti ali v upravljanju občinskih samoupravnih narodnih skupnosti ter prostorov Zavoda za kulturo madžarske narodnosti Lendava, kjer se bo predvidoma vzpostavila turistična točka za potencialne turiste, na kateri bodo na enem mestu lahko pridobili vpogled v samo programsko območje s turističnega vidika. Turistična točka se bo nahajala v ločenih prostorih Zavoda za kulturo madžarske narodnosti Lendava, namenjenih posebej za to. Stroški obnove in opremljanja omenjenih prostorov bodo financirani iz tega ukrepa, vsebinska izvedba aktivnosti pa se bo izvajala v sklopu ukrepa 3.

Osrednji cilj je ohranjanje jezikovne in kulturne identitete prekmurskih Madžarov ter vzpostavitev možnosti njihovega aktivnega vključevanja v razvoj programskega območja, tako gospodarskega kot turističnega.

Nadaljnji cilji so še:
- privabljanje turistov;
- v obstoječih etnografskih hišah spodbujati vzpostavitev in razvoj turistično-gospodarske dejavnosti;
- ureditev ustreznih prostorov, nabava pripomočkov, opreme in zagotovitev drugih pogojev za delovanje etnografskih hiš;
- promocija programskega območja.

Sredstva tega ukrepa bodo namenjena:
- nakupu in prenovi nepremičnin – etnografske hiše in drugi pomožni objekti (notranja in zunanja obnova);
- vzpostavitev pomožnih objektov ob etnografskih hišah;
- vzpostavitev enotne turistične točke »V Pomurje-Muravidékre«, ki je hkrati tudi logotip Programa razviden na vseh nastalih promocijskih vsebinah;

- stroški priprave dokumentacije za izvedbo aktivnosti pri prvih štirih alinejah te točke;
- pripravi vsebin, oblikovanju, vzpostavitvi in tisku (npr. sprotni ponatisi, vzdrževanje osnovnih promocijskih materialov, …) materialov za promocijo delavnic, razstav, izobraževanj;
- opremljanju prostorov, nabavi novih ali rabljenih in starinskih delov stavbnega pohištva in druge notranje opreme;
- pripravi, tiskanju in distribuciji promocijskih materialov za nove proizvode in storitve;
- pripravi razvojnih načrtov.

Način izvajanja

Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi sklenjenih tripartitnih pogodb med MKRR, PMSNS in naslednjimi občinskimi samoupravnimi narodnostni skupnostmi:
- Madžarska samoupravna narodna skupnost občine Lendava;
- Madžarska samoupravna narodna skupnost občine Dobrovnik;
- Madžarska samoupravna narodna skupnost občine Moravske Toplice;
- Madžarska samoupravna narodna skupnost občine Hodoš;
- Madžarska samoupravna narodna skupnost občine Šalovci ter
- Zavodom za kulturo madžarske narodnosti Lendava (v nadaljevanju ZKMN).

Shema državnih pomoči
Sredstva v okviru drugega ukrepa niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev, in ne pomenijo državne pomoči v smislu Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04) in prvega odstavka 107.člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47) (v nadaljnjem besedilu: Pogodba o delovanju Evropske unije). Pri tem ukrepu gre za obnovo etnografskih hiš, te so v lasti občinskih samoupravnih narodnih skupnosti, ki so tudi koristniki teh finančnih sredstev. Gre v bistvu za obnovo nepremičnin, ki na programskem območju predstavljajo kulturno dediščino. V etnografskih hišah se ne bo opravljala gospodarska dejavnost.

3.3 Ukrep 3: PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA

Sredstva v sklopu tretjega ukrepa bodo namenjena promociji programskega območja in izvajanju programa. S tem se bo krepila tudi institucionalna sposobnost PMSNS. V sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020, sta bili ustvarjeni dve novi delovni mesti, na katerih je upravičenec Programa PMSNS zaposlil dve osebi (projektnega sodelavca in strokovno sodelavko), poleg njiju je bila v sklopu Programa zaposlena še ena oseba, kot koordinatorica programa, skupaj torej tri osebe. V dotičnem programu se načrtuje razširitev kadrovskih zmogljivosti pri PMSNS za namen izvajanja aktivnosti Programa ter po potrebi razširitev prostorskih zmogljivosti, kritje vseh splošnih administrativnih stroškov, potrebnih za pripravo in izvajanje programa oziroma s programom določenih aktivnosti in nalog. Načrtujeta se še dve novi zaposlitvi, in sicer ena zaposlitev kot strokovni sodelavec, zadolžen za promocijo in oživitev etnografskih hiš, katerih širitev bo omogočena v sklopu izvajanja ukrepa 2, ter ena zaposlitev kot strokovni sodelavec, ki bo svoje naloge opravljal v prostorih ZKMN na enotni turistični točki »V Pomurje - Muravidékre«. Podroben opis dela in nalog bo opredeljena v pogodbi o sofinanciranju in v pogodbah o zaposlitvi.
V okviru tega ukrepa se pokrivajo tudi stroški priprave in usklajevanje tega programa ter nemoteno zaključevanje aktivnosti v sklopu vseh ukrepov v sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020. Upravičeni bodo stroški od 1. novembra 2020.

Namen in cilj tretjega ukrepa je kakovostna in strokovna izvedba programa ter promocija za hitrejši gospodarski razvoj programskega območja. Programsko območje je bogato z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi. Mednje štejemo stavbno dediščino, običaje, tradicionalno narodno nošo, ljudske plese, kulinariko in nenazadnje tudi

naravne danosti. Naravna in kulturna dediščina je nastala skozi čas in se je izoblikovala iz načina življenja naših prednikov. Eden izmed ciljev, in tudi naloga PMSNS, sta ohranitev pomurske madžarske skupnosti, njenega maternega jezika, narodne zavesti in kulture.
Nadaljnji cilj ukrepa je tudi vzpostavitev enotne turistične točke »V Pomurje - Muravidékre«, kjer si bodo potencialni turisti lahko pridobili vse potrebne informacije o naravnih in kulturnih znamenitostih Programskega območja, turističnih ponudnikih, aktivnostih, ki jih skozi vse leto izvajajo pri posameznih etnografskih hišah, prireditvah, ki se izvajajo na programskem območju, … Vsa pripravljena gradiva v sklopu izvajanja ukrepa 4, Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020, ter v sklopu izvajanja ukrepa 3 dotičnega programa, bodo tako dostopna na eni točki. Turistično točka bo vzpostavljena v prostorih Zavoda za kulturo madžarske narodnosti Lendava. Stroški obnove in opremljanja prostorov bodo izvedena v sklopu izvajanja ukrepa 2, kjer je ZKMN zaveden kot upravičenec.

Cilj je, da bodo v obdobju trajanja programa pripravljene in izvedene aktivnosti, ki bodo trajnostno preoblikovale programsko območje v skladu z opredeljenimi kazalniki programa v območje, ki bo sposobno izkoristiti primerjalne prednosti, ki jih je mogoče zaznati v pomurski regiji.

Aktivnosti v okviru tega ukrepa bo izvajala PMSNS na podlagi pogodbe z MKRR. Pomoč pri izvajanju Programa bo zagotovljena s strani MKRR. Za naloge, za katere ni usposobljena (kot npr. celovita izvedba promocijskih aktivnosti, oblikovanje in tisk publikacij,…), bo najela zunanje strokovnjake ob uporabi Zakona o javnem naročanju.

Način izvajanja

V okviru tretjega ukrepa se predvidevajo naslednje naloge, ki bodo opredeljene tudi v pogodbi med MKRR in PMSNS.

SPLOŠNE NALOGE:
- strokovne, tehnične, administrativne in organizacijske naloge, ki so potrebne za ustrezno podporo pri izvajanju programa;
- priprava programa in morebitnih sprememb in dopolnitev programa;
- poročanje o izvedbi aktivnosti in nalog po posameznih ukrepih programa;
- informiranje potencialnih upravičencev o javnih razpisih v okviru izvajanja programa, v sodelovanju z MKRR;
- obveščanje potencialnih upravičencev v zvezi s programom;
- izvedba javnih razpisov, v sodelovanju z MKRR;
- nadzor izvajanja projektov na terenu;
- obveščanje javnosti o izvajanju programa;
- druge z izvedbo programa povezane naloge po pogodbi z MKRR.

PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA:
- nabava IKT-opreme za izvedbo aktivnosti programa;
- posodobitev in vzdrževanje spletne strani www.muravidek.re;
- vzpostavitev spletnih aplikacij za promocijo programskega območja;
- promocija programskega območja in predstavitev območja na raznih sejmih tako doma, kot v tujini;
- priprava kratkih predstavitvenih filmov za namen promocije programskega območja ter za namen obveščanja širše javnosti (potencialnih prijaviteljev na odprte javne razpise v sklopu Programa, turistov in turističnih akterjev tako doma, kot v tujini,…) ;
- priprava promocijskih materialov (oblikovanje, vzpostavitev, tisk, sprotni ponatisi (vsebin oz. publikacij, ki so bila pripravljena v sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020) in vzdrževanje promocijskih materialov), v okviru tega se lahko pripravijo vsebine o poslovnih/industrijskih conah za predstavitev konkretnih naložbenih priložnosti v programskem območju – katalog potencialnih priložnosti območja in seznam destinacijskih turističnih točk za privabljanje turistov;
- izdelava in promocija lastnih znamk, skupnih turističnih paketov s sosednjimi območji (kot npr., Porabje, …);
- priprava ter objava aktualnih vsebin s turističnega in gospodarskega področja;

- promocija ponudnikov turističnih storitev s Programskega območja;
- priprava mreže ponudnikov turističnih storitev ob meji (slovensko-madžarski, slovensko hrvaški, slovensko avstrijski);
- priprava tematskih turistični paketov z možnostjo sodelovanja za akterji ob meji (slovensko-madžarski, slovensko hrvaški, slovensko avstrijski);
- razna tematska izobraževanja zaposlenih sodelavcev PMSNS;
- sofinanciranje izobraževanj za lokalne turistične vodnike za zaposlene v sklopu Programa, kot tudi za posamezniki na podlagi prijav;
- promocija organizacij, ki nudijo turistične pakete;
- priprava in izvedba delavnic za akterje v turizmu (ponudnike gastronomskih izdelkov in storitev, domače obrti, rokodelskih izdelkov, člane turističnih društev ter ostale deležnike, ki so pomembni za razvoj turizma na Programskem območju);
- zbiranje podatkov o turistih, ki že obiskujejo etnografske domačije ter priprava letne analize;
- promocija POI – točk, ki se nahajajo na programskem območju;
- stroški zunanjih izvajalcev.

Vse splošne naloge in naloge za opravljanje promocije programskega območja bodo nadgrajevale že izvedene aktivnosti v sklopu Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020. Za splošne naloge bodo sredstva namenjena največ do višine 20% predvidenih finančnih sredstev.

Shema državnih pomoči

Sredstva v okviru tretjega ukrepa niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev, ne pomenijo državne pomoči v smislu Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/04) in prvega odstavka 107.člena Pogodbe o delovanju Evropske unije. Prejemnik finančnih sredstev je upravičenec, ki s temi finančnimi sredstvi ne bo opravljal gospodarske dejavnosti. Nekatere aktivnosti, ki smo jih izvajali v sklopu Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017-2020 nadgrajujemo v tem programu, kot so npr.: želimo se povezati s Porabjem – izoblikovati skupen turistični paket, nadgradili bomo že obstoječo spletno stran www.muravidek.re, pripravili bomo aplikacije, ki jih bodo potencialni turisti lahko uporabljali na svojih pametnih telefonih.

3.4 Ukrep 4: SPODBUJANJE KMETIJSTVA NA PROGRAMSKEM OBMOČJU

Ukrep je sestavljen iz dveh medsebojno povezanih podukrepov 4.1: Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju in 4.2: Spodbujanje razvoja kmetijstva in kmetijskih proizvodov iz programskega območja, ki sta lokalnega pomena. Programsko območje, kjer živijo prebivalci madžarske narodne skupnosti, ima geografske značilnosti ravninskega ter gričevnatega sveta z izrazitim agrarnim značajem. Občini Lendava in Dobrovnik sta tipični ravninski občini z velikim deležem kmetijskih zemljišč v uporabi. Občine Moravske Toplice, Hodoš in Šalovci so bolj gričevnate z večjim deležem gozda. Kljub tem naravnim danostim pa ima število kmetijskih gospodarstev na programskem območju teh petih občin stalen trend padanja. Na dvojezičnem območju v Pomurju je 20.000 prebivalcev, ki so potencialno porabniki lokalne hrane. Veliki porabniki hrane so tudi javni zavodi in ponudniki turističnih storitev. S spodbujanjem kmetijstva na omenjenem programskem območju želimo spodbuditi pridelavo in predelavo lokalnih kmetijskih proizvodov ter posledično dvigniti ponudbo in povpraševanje lokalnih kmetijskih proizvodov lokalnih proizvajalcev.

Kmetijski proizvod pomeni kmetijski proizvod, kot je opredeljen v 7. točki 2. člena Uredbe Komisije (EU) 2022/2472 z dne 14. decembra 2022 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 327 z dne 21. 12. 2022, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/2472/EU).

S spodbujanjem razvoja kmetijstva želimo izboljšati dohodkovni položaj kmetov, konkurenčnost kmetijskih gospodarstev in prilagajanje na podnebne spremembe. S pridelavo lokalno pridelane hrane želimo posredno

vplivati tudi na zdravstven vidik, saj je zdravstveno stanje prebivalstva v Pomurju slabše od povprečja v Republiki Sloveniji. Umrljivost je večja, več je kroničnih in rakastih bolezni. Pomembno je, da se zdrav način uravnoteženega prehranjevanja z lokalnimi proizvodi promovira že v vrtcih in šolah. Takšna promocija pripomore k zavedanju in informiranju o pomenu, ki jih imajo lokalni dobavitelji hrane za razvoj podeželja, lokalno gospodarstvo in okolje. Priložnosti za razvoj kmetijstva na programskem območju so velike, saj se povpraševanje po lokalnih kmetijskih proizvodih s strani javnih zavodov in ponudnikov gostinskih storitev veča. Kmetijstvo na programskem območju se srečuje s težavami zaradi staranja prebivalstva, selitve mladih, pomanjkanja podjetniške iniciative, neorganiziranosti pridelovalcev in majhnosti kmetijskih gospodarstev. V luči spodbujanja kmetijstva na programskem območju je nujno potrebno vzpostaviti mehanizme primerov dobrih praks, ki bodo delovale spodbujevalno na razvoj kmetijstva na tem območju. Na programskem območju deluje Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (v nadaljnjem besedilu: PMSNS), ki ne razpolaga s finančnimi sredstvi, katere bi lahko namenila za ustvarjanje gospodarske osnove (npr.: nakup in obnovo nepremičnin). V sklopu podukrepov četrtega ukrepa bo posebna pozornost namenjena vzpostavitvi vzorčne kmetije, organizaciji in izvedbi programov, delavnic, tržnic, razstav in izobraževanj, ki bodo prikazovale različne kmetijske prakse in uspešne priložnosti v kmetijstvu. Izvedene bodo investicije oziroma faze investicij v vzorčno kmetijo za zagotovitev ustreznih prostorov za nemoteno delovanje vzorčne kmetije in drugih objektov v lasti ali upravljanju PMSNS za namen spodbujanja odpornega in konkurenčnega kmetijstva. Vzorčna kmetija bo v celoti izvajala nepridobitno dejavnost z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju. Vzorčna kmetija bo odprta za vse obiskovalce.

Podukrep 4.1: Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju

Namen in cilji podukrepa 4.1

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« ima za namen nepridobitno podporo razvoju kmetijskih in živilskih dejavnosti na narodnostno mešanem območju v Pomurju, ki bo dostopna vsem državljanom Republike Slovenije in drugim obiskovalcem, z namenom predstavitve primerov dobrih praks, inovativnih pristopov kmetovanja in povezovanja, itd. Na »vzorčni kmetiji« se bodo spodbujale in organizirale razvojne, raziskovalne, izobraževalne in druge nepridobitne dejavnosti s področja kmetijske proizvodnje ter bodo namenjene spodbujanju razvoja odpornega in konkurenčnega kmetijstva na programskem območju. Prispevale bodo tudi k ohranjanju narodne identitete pripadnikov madžarske narodne skupnosti in bodo pomembne za njihov razvoj in razvoj kmetijstva na tem območju. Namen »vzorčne kmetije« je med drugim zagotoviti prenos znanja na področju pridelave, reje in predelave; povezovanje kmetijskih proizvajalcev krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja na narodnostno mešanem območju. Cilj je, da »vzorčna kmetija« predstavlja stično točko primerov dobrih praks za področje kmetijstva na tem območju in nudi vse potrebne informacije, znanje, priporočila in druge nepridobitne storitve za spodbujanje razvoja kmetijstva na tem območju.

Osnovni cilj podukrepa 4.1

Vzpostavitev in delovanje »vzorčne kmetije« z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju« je vzpostavitev nepridobitne vzorčne kmetije kot spodbujevalca razvoja kmetijstva z namenom ohranjanja poseljenosti narodnostno mešanega območja.

Nadaljnji cilji so še:

- spodbujanje kmetijskih proizvajalcev k aktivni udeležbi pri razvoju »vzorčne kmetije« in uporabljanju modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva na programskem območju pri svoji lastni pridelavi oziroma predelavi;
- spodbujanje javnih zavodov in drugih ponudnikov gostinskih storitev k uporabljanju vzpostavljenih modelov nabave lokalnih pridelkov oziroma živil;
- vzpostavitev modelov pridelave, predelave in krožnega gospodarstva upoštevajoč sodobne trende, inovativne pristope in naravne danosti programskega območja v kmetijstvu;
- vzpostaviti in razviti informacijski center in razvojno-raziskovalno enoto, ki bo delovalo na področju kmetijstva.

Sredstva tega podukrepa bodo namenjena naslednjim upravičenim stroškom:

- nakupa in gradnje nepremičnin, ki bodo del »vzorčne kmetije« – kmetija, kmetijska zemljišča, pomožni objekti (gospodarski objekti, pripadajoči objekti, rastlinjaki in drugi objekti za izvajanje dejavnosti v okviru ukrepa 4);
- nakupa in gradnje informacijskega centra in razvojne-raziskovalno enote na področju kmetijstva;
- nakupa kmetijske mehanizacije in nakupa opreme (zunanja in notranja oprema);
- izboljšanja proizvodnega potenciala kmetijskih zemljišč (npr. postavitev oziroma obnova trajnih nasadov, postavitev pašnikov);
- nakupa živali za namen delovanja vzorčne kmetije;
- naložb, namenjenim učinkoviti rabe energije in obnovljivim virom energije;
- tekočim stroškom pridelave in predelave (materialni stroški in stroški storitev);
- režijskim stroškom (potrošni material za delovanje in promocijo, splošni stroški storitev – elektrika, voda, telefon, ogrevanje, računovodstvo,…);
- priprave dokumentacije;
- dela.

Ne glede na prejšnji odstavek so sredstva tega podukrepa namenjena tudi za financiranje podukrepa 4.2, in sicer za naslednje upravičene stroške, ki ne spadajo na področje uporabe pravil o državni pomoči:

- priprava dokumentacije za izvedbo aktivnosti,
- režijskim stroškom in
- stroški dela.

Izvajalec podukrepa je upravičen do povračila sredstev za upravičene stroške, ki so nastali po podpisu pogodbe.

Ne glede na prejšnji odstavek se štejejo za stroške, ki so upravičeni do povračila sredstev tudi stroški za izvedbo aktivnosti podukrepov 4.1 in 4.2, ki so nastali po sprejetju sprememb in dopolnitvah programa, z dne 29. 9. 2021 ter so povezani s pripravo dokumentacije, skladne z Uredbo o enotni metodologiji, za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16; v nadaljnjem besedilu: Uredba).

Če je izdelovalec dokumentacije iz prejšnjega odstavka PMSNS, so stroški za pripravo dokumentacije lahko upravičeni do povračila sredstev samo v okviru stroškov dela ter režijskim stroškom.

Če PMSNS izbere zunanjega izvajalca, ga mora izbrati v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje. Strošek priprave dokumentacije je v tem primeru upravičen strošek v višini računa, ki ga izstavi izvajalec izbran po postopku javnega naročanja.

Stopnja sofinanciranja upravičenih stroškov

Sofinanciranje v okviru podukrepa 4.1 je omejeno na 100 % upravičenih stroškov dokler niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev in ne pomenijo državne pomoči v smislu zakona, ki ureja spremljanje državnih pomoči. Finančna sredstva v okviru podukrepa 4.1 se zagotovijo iz proračuna Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP).

Način izvajanja

Aktivnosti v okviru tega podukrepa bo izvajala PMSNS. Za naloge, za katere PMSNS ni usposobljena, PMSNS izbere zunanje izvajalce v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje ter načelom preglednosti, odprtosti in nediskriminatornosti v izbirnem postopku. Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi tripartitne pogodbe sklenjene med MKGP, ARSKTRP in PMSNS v kateri se podrobneje opredelijo pravice in obveznosti, naloge, roki, sankcije in finančna sredstva za izvedbo podukrepa. PMSNS pripravi dokument identifikacije investicijskega projekta, predinvesticijsko zasnovo in investicijski program v skladu z Uredbo in tem programom. Investicijski program je sestavni del tripartitne pogodbe.

Izvajalcem storitev, ki bodo izbrani v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje, bodo storitve izplačane na podlagi prejetih računov s priloženimi:

- dokazili o izvedbi dejavnosti v skladu s pogodbo ali naročilnico in
- drugimi dokazili, določenimi v javnem naročilu.

ARSKTRP izvede plačilo v skladu s tripartitno pogodbo na podlagi zahtevkov PMSNS po izvedenih aktivnostih, katerim se priložijo:

- poročila z vsemi potrebnimi računi in dokazili o plačilu ter dokazili o izvedbi aktivnosti in nalog iz tega programa, ki morajo biti v skladu z investicijskim programom in tripartitno pogodbo ter s predpisi s področja izvrševanja proračuna;
- druga dokazila, določena v pogodbi.

Sheme državnih pomoči:

Sredstva v okviru podukrepa 4.1 niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev in ne pomenijo državne pomoči s smislu zakona, ki ureja spremljanje državnih pomoči in prvega odstavka 107.člena Pogodbe o delovanju Evropske unije. Pri tem ukrepu gre za vzpostavitev pogojev za delovanje „Vzorčne kmetije“, ki bo delovala v celoti nepridobitno in z namenom spodbujanja razvoja kmetijstva na tem programskem območju. „Vzorčna kmetija“ s pripadajočimi nepremičninami, pridobljenimi v skladu s tem podukrepom, bo v lasti PMSNS, ki so tudi koristniki teh finančnih sredstev. PMSNS mora pridobljene nepremičnine oziroma premičnine uporabljati v skladu z namenom tega programa ter jih ne sme odtujiti še najmanj 10 let po izteku oziroma prekinitvi tripartitne pogodbe. Dejavnosti, ki jih bo opravljala „vzorčna kmetija“, bodo dostopne vsem in bodo brezplačne z namenom spodbujanja kmetijstva na programskem območju. Vzorčna kmetija bo odprta vsem obiskovalcem in ne bo opravljala gospodarske dejavnosti.

Če bi se na »vzorčni kmetiji« opravljale tržne dejavnosti proti plačilu bo treba voditi ločeno računovodstvo in bo treba za tiste investicije tudi priglasiti ustrezno shemo državnih pomoči v okviru novega ukrepa.

Pomoč po podukrepu 4.1:

- se ne dodeli za davek na dodano vrednost, razen kadar po predpisih, ki urejajo davek na dodano vrednost, le-ta ni izterljiv.

Podukrep 4.2: Spodbujanje razvoja kmetijstva in kmetijskih proizvodov iz programskega območja

Namen in cilji podukrepa 4.2

Podukrep 4.2 ima za namen spodbujanje razvoja odpornega in konkurenčnega kmetijstva na programskem območju s spodbujanjem organiziranja tržnic, sejmov, degustacij, dogodkov oziroma razstav z namenom ozaveščanja o kmetijskih proizvodih, kakovostni prehrani, načinih pridelave in predelave, prenosu dobrih praks na področju krožnega gospodarjenja v kmetijstvu, shemah kakovosti, zmanjšanju izgub in količin odpadne hrane ter pomenu kmetijstva za razvoj podeželja in kakovostnega načina prehranjevanja na programskem območju. Namen podukrepa 4.2 je tudi vzpostaviti enotno spletno platformo s celostno grafično podobo za generično informiranje o kmetijskih proizvodih z območja na katerem živi madžarska narodna skupnost in informiranju o primerih dobrih praks, ki jih izvaja »vzorčna kmetija«. Namen podukrepa 4.2 je tudi podjetjem, dejavnim v kmetijskem sektorju in mladim kmetom pomagati pri uporabi storitev svetovanja za izboljšanje gospodarske in okoljske učinkovitosti ter zmanjšanje negativnega vpliva njihovega podjetja ali naložbe na podnebje in povečanje odpornosti teh podjetij ali naložb na podnebne spremembe.

Pojmi uporabljeni v okviru podukrepa 4.2 imajo naslednji pomen:

- "kmetijski sektor" pomeni vsa podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, predelavi in trženju kmetijskih proizvodov

- Primarna kmetijska proizvodnja« pomeni proizvodnjo rastlinskih in živinorejskih proizvodov s seznama v Prilogi I k Pogodbi o delovanju Evropske unije brez kakršnih koli nadaljnjih postopkov, ki bi spremenili naravo takih proizvodov.
- "predelava kmetijskih proizvodov" pomeni vsak postopek na kmetijskem proizvodu, po katerem proizvod ostane kmetijski proizvod, razen dejavnosti na kmetiji, potrebnih za pripravo živalskega ali rastlinskega proizvoda za prvo prodajo;
- „trženje kmetijskih proizvodov“ pomeni imeti na zalogi ali razstavljati z namenom prodaje, ponujati za prodajo, dobavljati ali na kateri koli drug način dajati na trg, razen prve prodaje, ki jo izvrši kmet prodajnemu posredniku ali predelovalcu, ter vsake dejavnosti, s katero se proizvod pripravi za tako prvo prodajo; prodaja s strani kmeta končnemu potrošniku se šteje za trženje kmetijskih proizvodov, če se opravlja v ločenih, za to namenjenih prostorih ali obratih;
- "mladi kmet" pomeni osebo, ki na dan predložitve vloge za pomoč ni stara več kot 40 let, ima ustrezno poklicno znanje in kompetence ter prvič vzpostavlja kmetijsko gospodarstvo kot nosilec tega gospodarstva

Pomoč v okviru podukrepa 4.2 je tako, na podlagi objektivno opredeljenih pogojev dostopna vsem upravičencem - podjetjem na programskem območju, o čemer jih PMSNS javno seznani.

Osnovni cilj podukrepa 4.2 je z aktivnostmi spodbujanja razvoja kmetijstva ozavestiti kmetijske proizvajalce ter širšo javnost o pomenu kmetijske proizvodnje za razvoj podeželja in območja, na katerem živi madžarska narodna skupnost in o razvojnih možnostih in priložnostih v kmetijstvu na programskem območju, na katerem živi madžarska narodna skupnost.

Nadaljnji cilji so še:

- informiranje in spodbujanje kmetijskih proizvajalcev za sodelovanje in uvajanje dobrih praks s področja kmetijstva;
- spodbujanje kmetijskih proizvajalcev k aktivni udeležbi na organiziranih dogodkih;
- spodbujanje kmetijskih proizvajalcev k aktivni predstavitvi na vzpostavljeni spletni platformi;
- vključitev kmetijskih proizvajalcev v sheme kakovosti (ekološka shema, IK, ZOP, ZTP, ZGO);
- usposobiti čim večje število kmetijskih proizvajalcev o možnostih povezovanja v skupine proizvajalcev ter načinih skupnega trženja;
- informirati čim večje število kmetijskih proizvajalcev o načinih zagotavljanja stalne ponudbe glede na povpraševanje in trende na programskem območju;
- informirati čim večje število kmetijskih proizvajalcev o načinih in pomenu shranjevanja, skladiščenja ter o drugih načinih uporabe kmetijskih proizvodov;
- nuditi storitve svetovanja za izboljšanje gospodarske in okoljske učinkovitosti kmetijskim gospodarstvom in mladim kmetom na programskem območju, v povezavi z vsebinami, opredeljenimi v tretjem in četrtem odstavku 22. člena Uredbe 2022/2472/EU.

Sheme pomoči:

Podukrep 4.2 se izvede v skladu z:

A. Uredbo 2022/2472/EU in
B. Uredbo Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 215 z dne 7. 7. 2020, str. 3), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1407/2013/EU).

A. Shema državnih pomoči v skladu z Uredbo 2022/2472/EU

Izvzeta področja uporabe podukrepa 4.2:

- naslovniki neporavnanega naloga za izterjavo na podlagi predhodnega sklepa Evropske komisije, s katerim je pomoč. ki jo je dodelil organ iz Republike Slovenije, razglasila za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgom;
- podjetja v težavah, kot so opredeljena v 59. točki 2. člena Uredbe 2022/2472/EU .

Ne glede na drugo alinejo prejšnjega odstavka so lahko upravičena do pomoči v okviru tega podukrepa tudi podjetja v težavah, kadar se pomoč dodeli za ukrepe informiranja v kmetijskem in gozdarskem sektorju v skladu z 21. členom Uredbe 2022/2472/EU ter za promocijske ukrepe v obliki publikacij, katerih cilj je ozaveščanje širše javnosti o kmetijskih proizvodih v skladu s b) točko 2. odstavka 24. člena Uredbe 2022/2472/EU.

Pomoč iz podukrepa 4.2:

- se ne uporablja za pomoč za dejavnosti, povezane z izvozom v tretje države ali države članice Evropske unije, in sicer če je pomoč neposredno povezana z izvoženimi količinami, vzpostavitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali drugimi tekočimi stroški, povezanimi z izvozno dejavnostjo in
- pomoč, ki je odvisna od prednostne uporabe domačega blaga pred uporabo uvoženega blaga;
- se ne dodeli za davek na dodano vrednost, razen kadar po predpisih, ki urejajo davek na dodano vrednost, le-ta ni izterljiv.

Pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja (21. člen Uredbe 2022/2472/EU)

1. Pomoč krije dejavnosti poklicnega usposabljanja in pridobivanja strokovnih znanj, vključno z usposabljanji, delavnicami, konferencami in mentoriranjem, predstavitvenimi dejavnostmi, informacijskimi ukrepi in spodbujanjem inovacij. Pomoč lahko krije tudi kratkoročne izmenjave upravnikov kmetij in obiske kmetij. Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost zagotovi, da so ukrepi, podprti na podlagi tega člena, v skladu z opisom sistemov znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) iz strateških načrtov SKP. Pomoč za predstavitvene dejavnosti lahko krije ustrezne naložbene stroške.

2. Pomoč krije naslednje upravičene stroške:
   (a) stroške organizacije poklicnega usposabljanja, dejavnosti pridobivanja strokovnih znanj, vključno z usposabljanji, delavnicami, konferencami in mentoriranjem, ter stroške predstavitvenih dejavnosti ali dejavnosti informiranja;
   (b) stroške potovanja, nastanitve in dnevnic udeležencev;
   (c) stroške zagotavljanja storitev nadomeščanja med odsotnostjo udeležencev;
   (č) v primeru predstavitvenih projektov v zvezi z naložbami:
      - gradnjo, nakup, vključno z zakupom, ali izboljšanje nepremičnin, pri čemer je nakup zemljišč upravičen le v obsegu, ki ne presega 10 % skupnih upravičenih stroškov zadevne dejavnosti;
      - nakup ali zakup strojev in opreme do tržne vrednosti sredstva;
      - splošne stroške, povezane z izdatki iz točk (i) in (ii), kot so honorarji arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitve svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti; študije izvedljivosti ostanejo upravičen izdatek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru točk (i) in (ii);
      - pristojbine za pridobitev, razvoj ali uporabo računalniške programske opreme, računalniškega oblaka in podobnih rešitev ter pridobitve patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk.

3. Stroški iz točke (č) prejšnjega odstavka, so upravičeni samo v obsegu, v katerem so nastali za predstavitveni projekt, in za obdobje trajanja predstavitvenega projekta. Za upravičene se štejejo le stroški amortizacije, ki ustrezajo trajanju projekta in so izračunani na podlagi splošno sprejetih računovodskih načel.

4. Pomoč iz točk (a) in (c) drugega odstavka pod tem naslovom, ne vključuje neposrednih plačil upravičencem. Pomoč za stroške zagotavljanja storitev nadomeščanja iz točke (c) tretjega odstavka pod tem naslovom, se lahko plača neposredno ponudniku storitve nadomeščanja.

5. Subjekti, ki izvajajo ukrepe izmenjave znanja in informiranja, zagotovijo ustrezno zmogljivost v obliki usposobljenosti in rednega izobraževanja osebja za opravljanje navedenih nalog. Dejavnosti iz prvega odstavka te točke lahko opravljajo skupine proizvajalcev ali druge organizacije, ne glede na njihovo velikost.

6. Pomoč je na podlagi objektivno opredeljenih pogojev dostopna vsem upravičenim podjetjem na zadevnem območju. Če dejavnosti iz prvega odstavka pod tem naslovom zagotavljajo skupine in organizacije proizvajalcev, članstvo v takih skupinah ali organizacijah ni pogoj za dostop do navedenih dejavnosti. Vsak prispevek nečlanov za kritje upravnih stroškov zadevne skupine ali organizacije proizvajalcev je omejen na stroške zagotavljanja dejavnosti iz prvega odstavka pod tem naslovom.

7. Intenzivnost pomoči je omejena na 100 % upravičenih stroškov. V primeru predstavitvenih projektov iz točke (č) drugega odstavka pod tem naslovom, je najvišji znesek pomoči omejen na 100 000 EUR v treh obračunskih letih.

Pomoč za storitve svetovanja (22. člen Uredbe 2022/2472/EU)

1. Pomoč je namenjena za podporo podjetjem, ki delujejo v kmetijskem sektorju na programskem območju, in mladim kmetom, ki koristijo storitve svetovanja na programskem območju. Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost zagotovi, da so ukrepi, podprti na podlagi 22. člena Uredbe 2022/2472/EU, v skladu z opisom sistemov znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) iz strateških načrtov SKP.

2. Storitev svetovanja je povezana z vsaj enim specifičnim ciljem, določenim v 6. členu Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/813 z dne 8. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta glede dodeljenih sredstev držav članic za neposredna plačila in letne razdelitve podpore Unije in razvoj podeželja po državah članicah (UL L št. 102 z dne 17. 4. 2023, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/2115/EU), in obsega vsaj eno od naslednjega:

(a) obveznosti, ki izhajajo iz predpisanih zahtev ravnanja in standardov GAEC iz naslova III, poglavja I, oddelka 2, Uredbe 2021/2115/EU;

(b) zahteve, ki jih določijo države članice za izvajanje:

- Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjene z Direktivo Komisije 2014/101/EU z dne 30. oktobra 2014 o spremembi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 311 z dne 31. 10. 2014, str. 32);
- Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjene z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193)
- Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2019/1010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o uskladitvi obveznosti poročanja na področju zakonodaje, povezane z okoljem, ter spremembi uredb (ES) št. 166/2006 in (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 2002/49/ES, 2004/35/ES, 2007/2/ES, 2009/147/ES in 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 338/97 in (ES) št. 2173/2005 ter Direktive Sveta 86/278/EGS (UL L št. 170 z dne 25. 6. 2019, str. 115)

- Direktive 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo (UL L št. 152 z dne 11. 6. 2008, str. 1), zadnjič spremenjene z Direktivo Komisije (EU) 2015/1480 z dne 28. avgusta 2015 o spremembi nekaterih prilog k direktivama 2004/107/ES in 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter določitvi pravil glede referenčnih metod, potrjevanja podatkov in umestitve mest vzorčenja za ocenjevanje kakovosti zunanjega zraka (UL L št. 226 z dne 29. 8. 2015, str. 4);
- Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L št. 344 z dne 17. 12. 2016, str. 1);
- Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L št. 317 z dne 23. 11. 2016, str. 4), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2022/2404 z dne 14. septembra 2022 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo podrobnih pravil za preiskave karantenskih škodljivih organizmov za varovano območje in razveljavitvi Direktive Komisije 92/70/EGS (UL L št. 317 z dne 9. 12. 2022, str. 42);
- Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali (UL L št. 84 z dne 31. 3. 2016, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/361 z dne 28. novembra 2022 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta glede pravil o uporabi nekaterih zdravil za uporabo v veterinarski medicini za preprečevanje in obvladovanje nekaterih bolezni s seznama (UL L št. 52 z dne 20. 2. 2023, str. 1);
- 55. člena Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2022/1438 z dne 31. avgusta 2022 o spremembi Priloge II k Uredbi (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih meril za odobritev aktivnih snovi, ki so mikroorganizmi (UL L št. 227 z dne 1. 9. 2022, str. 2) ter;
- Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L št. 309 z dne 24. 11. 2009, str. 71), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2019/1243 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o prilagoditvi več zakonodajnih aktov, v katerih je določena uporaba regulativnega postopka s pregledom, členoma 290 in 291 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 198 z dne 25. 7. 2019, str. 241).

(c) kmetijske prakse, ki preprečujejo razvoj odpornosti proti antimikrobikom, kot je navedeno v sporočilu o evropskem akcijskem načrtu „eno zdravje“ zoper odpornost proti antimikrobikom ;

(č) preprečevanje in obvladovanje tveganja;

(d) modernizacijo, krepitev konkurenčnosti, sektorsko povezovanje, tržno usmerjenost ter spodbujanje podjetništva in inovacij, zlasti za pripravo in izvajanje projektov operativnih skupin evropskega partnerstva za inovacije;

(e) digitalne tehnologije v kmetijstvu iz točke (b) 114 člena Uredbe 2021/2115/EU ;

(f) trajnostno upravljanje hranil, vključno z uporabo orodja za trajnostnost kmetij za hranila iz četrtega odstavka 15. člena Uredbe 2021/2115/EU;

(g) pogoje za zaposlitev in obveznosti delodajalca, zdravje in varnost pri delu ter socialno podporo v kmečkih skupnostih;

(h) trajnostno proizvodnjo krme, ocenjevanje krme v smislu vsebnosti hranil in vrednosti krme, dokumentacijo, načrtovanje in nadzor krmljenja rejnih živali na podlagi potreb.

3. Svetovanje lahko zajema tudi vprašanja, ki niso navedena v prejšnjem odstavku ter so povezana z gospodarsko in okoljsko uspešnostjo kmetijskega gospodarstva, vključno z vidiki konkurenčnosti. To lahko vključuje svetovanje za razvoj kratkih dobavnih verig, ekološko kmetovanje, varčevanje s trajnostno energijo, energijsko učinkovitost ter proizvodnjo in uporabo energije iz obnovljivih virov za kmetijstvo, povečanje biotske raznovrstnosti ali uspešnosti biotske raznovrstnosti ter zdravstvene vidike živinoreje.

4. Pomoč je v obliki subvencionirane storitve.

5. Organi, izbrani za zagotavljanje storitev svetovanja, zagotovijo zadostne vire v obliki osebja, ki se redno usposablja in izobražuje, ima izkušnje s svetovanjem ter je zanesljivo na področjih, v zvezi s katerimi svetuje. Storitve svetovanja lahko opravljajo skupine proizvajalcev ali druge organizacije ne glede na njihovo velikost. Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost zagotovi, da je izvajalec storitve svetovanja nepristranski in da ni navzkrižja interesov.

6. Pomoč je na podlagi objektivno opredeljenih pogojev dostopna vsem upravičenim podjetjem na zadevnem območju. Kadar storitve svetovanja zagotavljajo skupine in organizacije proizvajalcev, članstvo v takih skupinah ali organizacijah ni pogoj za dostop do storitev. Vsak prispevek nečlanov za kritje upravnih stroškov zadevne skupine ali organizacije je omejen na stroške zagotavljanja storitev svetovanja.

7. Znesek pomoči je omejen na 100 % upravičenih stroškov do 25 000 eurov (razen stroškov iz tretjega odstavka tega naslova) za obdobje treh let za svetovanje, ki ga ponudniki storitev zagotovijo enemu upravičencu, dejavnemu v primarni kmetijski proizvodnji.

8. Znesek pomoči je omejen na 100 % upravičenih stroškov do 200 000 eurov (razen stroškov iz tretjega odstavka tega naslova) za obdobje treh let, če ponudniki storitev svetujejo enemu upravičencu, ki se ukvarja s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov.

Pomoč za promocijske ukrepe za kmetijske proizvode (24. člen Uredbe 2022/2472/EU)

1. Pomoč krije stroške:

(a) organizacije tekmovanj, sejmov ali razstav ter udeležbe na njih;

(b) publikacij, katerih cilj je ozaveščanje širše javnosti o kmetijskih proizvodih.

2. Publikacije iz točke (b) prvega odstavka tega naslova , ne vsebujejo navedb o posameznem podjetju, blagovni znamki ali poreklu.

Prejšnji stavek se ne uporablja za navedbe o poreklu kmetijskih proizvodov, ki jih zajemajo:

(a) sheme kakovosti iz točke (a) drugega odstavka 20. člena Uredbe 2022/2472/EU, če taka navedba natanko ustreza označbi, zaščiteni v Uniji;

(b) sheme kakovosti iz točke (b) in (c) drugega odstavka 20. člena Uredbe 2022/2472/EU, če je taka navedba sekundarna v sporočilu.

3. Pomoč krije naslednje upravičene stroške za organizacijo tekmovanj, sejmov in razstav ter udeležbo na njih:

(a) stroške udeležbe;

(b) potne stroške in stroške prevoza živali in proizvodov, ki bodo zajeti v promocijskem ukrepu;

(c) stroške publikacij in spletišč, ki napovedujejo dogodek;

(č) najemnine razstavnih prostorov in stojnic ter stroške njihove postavitve in razstavljanja;

(d) simbolične nagrade do vrednosti 3 000 eurov na nagrado in zmagovalca tekmovanja.

4. Pomoč krije naslednje upravičene stroške za publikacije, katerih cilj je ozaveščanje širše javnosti o kmetijskih proizvodih:

(a) stroške tiskanih in elektronskih publikacij, spletišč in spotov v elektronskih medijih, na radiu ali televiziji, namenjenih predstavljanju dejanskih informacij o upravičencih iz določene regije ali proizvajalcih določenega kmetijskega proizvoda, če so informacije nevtralne in imajo zadevni upravičenci enake možnosti, da so predstavljeni v publikaciji;

(b) stroške širjenja znanstvenih spoznanj in dejanskih informacij o:

- shemah kakovosti iz drugega odstavka 20. člena Uredbe 2022/2472/EU, odprtih za kmetijske proizvode iz drugih držav članic in tretjih držav;
- generičnih kmetijskih proizvodih, njihovi hranilni vrednosti in njihovi priporočeni uporabi.

5. Pomoč se dodeli v eni od naslednjih oblik:

(a) v naravi

(b) na podlagi vračila dejanskih stroškov, ki jih je imel upravičenec;

(c) kar zadeva pomoč za simbolične nagrade, tudi v gotovini.

Če je pomoč dodeljena v naravi, je pomoč v obliki subvencionirane storitve. Promocijske ukrepe lahko izvajajo skupine proizvajalcev ali druge organizacije ne glede na njihovo velikost. Pomoč za simbolične nagrade iz (d) točke tretjega odstavka tega naslova, se izplača ponudniku promocijskih ukrepov le, če je bila nagrada dejansko podeljena in je bil predložen dokaz o tem.

6. Pomoč za promocijske ukrepe je na podlagi objektivno opredeljenih pogojev dostopna vsem upravičenim podjetjem na zadevnem območju. Kadar promocijski ukrep zagotavljajo skupine in organizacije proizvajalcev, članstvo v takih skupinah ali organizacijah ni pogoj za sodelovanje. Vsak prispevek nečlanov za kritje upravnih pristojbin zadevne skupine ali organizacije proizvajalcev je omejen na stroške zagotavljanja promocijskih ukrepov.

7. Intenzivnost pomoči je omejena na 100 % upravičenih stroškov.
8. Pomoč za promocijske ukrepe je omejena na kmetijske proizvode, kot so opredeljeni v 7. točki 2. člena Uredbe 2022/2472/EU.

Upravičencem se pomoč iz tega podukrepa dodeli le za stroške, nastale po predložitvi vloge PMSNS-ju oziroma izbranemu zunanjemu izvajalcu subvencionirane storitve.

Financiranje:
Finančna sredstva za pomoč v okviru podukrepa 4.2 se zagotovijo iz proračuna MKGP.

Upravičenci do pomoči v okviru podukrepa 4.2 so kmetijska gospodarstva, ki so mikro, mala in srednja podjetja, kot so opredeljena v 52. točki 2. člena Uredbe 2022/2472/EU, vpisana v register kmetijskih gospodarstev in so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, predelavi in trženju kmetijskih proizvodov.

Če se pomoč ne dodeli v obliki nepovratnih sredstev, je znesek pomoči enak bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev.

PMSNS se zavezuje, da bo prekinil dodelitev in/ali izplačilo katere koli pomoči v okviru priglašene sheme pomoči kateremu koli podjetju, ki je pred tem koristilo nezakonito pomoč, ki je bila s sklepom Evropske komisije razglašena za nerazdružljivo (ad hoc pomoč ali pomoč iz sheme pomoči, ki je bila razglašena za nerazdružljivo), dokler navedeno podjetje ne vrne ali vplača na blokiran račun skupnega zneska nezakonite in nezdružljive pomoči ter ustreznih obresti za vračilo.

Upravičenec bo pred začetkom izvajanja katerega koli projekta ali dejavnosti organu, ki dodeli pomoč, predložil vlogo za pomoč in bo vloga vsebovala vsaj ime vlagatelja in velikost podjetja (mikro, malo ali srednje podjetje), opis projekta ali dejavnost, vključeno z lokacijo ter datumom začetka in konca, vrsto in znesek pomoči, ki je potreben za izvedbo projekta ali dejavnost, ter seznam upravičen stroškov.

Za izračun intenzivnosti pomoči in upravičenih stroškov se uporabijo samo zneski, od katerih niso bili odbiti nikakršni davki ali druge dajatve. Upošteva se tudi, da davek na dodano vrednost (v nadaljnjem besedilu: DDV) v skladu s tretjim odstavkom 7. člena Uredbe 2022/2472/EU ni upravičen do pomoči, razen kadar na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV ni izterljiv oz. povračljiv.

Način izvajanja:
Aktivnosti v okviru tega podukrepa bo izvajala PMSNS. Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi tripartitne sklenjene pogodbe med MKGP, ARSKTRP in PMSNS v kateri se podrobneje opredelijo pravice in obveznosti,

naloge, roki, sankcije in finančna sredstva za izvedbo podukrepa 4.2. Vse navedene naloge in aktivnosti tega podukrepa bo PMSNS izvajala na podlagi podrobnega letnega načrta dela, v katerem bodo naloge konkretizirane, finančno ter terminsko ovrednotene in ga bo MKGP in ARSKTRP posredovala v roku, ki bo določen v pogodbi. Za naloge, za katere PMSNS ni usposobljena, kot npr. za izvedbo dogodkov, promocijskih aktivnosti, oblikovanje, tisk itd., PMSNS izbere zunanje izvajalce ob upoštevanju zakona, ki ureja javno naročanje ter načela preglednosti, odprtosti in nediskriminatornosti v izbirnem postopku.

Ne glede na prejšnji odstavek, se je v letu 2022 podukrep 4.2 izvajal na podlagi podrobnega načrta dela za leto 2022, ki je bil sestavni del tripartitne pogodbe in v katerem so se naloge konkretizirane, finančno ter terminsko ovrednotile.

Izvajalcem storitev, ki bodo izbrani v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje, bodo storitve izplačane na podlagi prejetih računov s priloženimi:

- dokazili o izvedbi dejavnosti v skladu s pogodbo ali naročilnico in
- drugimi dokazili, določenimi v javnem naročilu.

ARSKTRP izvede plačilo v skladu s tripartitno pogodbo na podlagi zahtevkov PMSNS po izvedenih aktivnostih, katerim se priložijo: vsa dokazila o izvedenih aktivnostih, vso dokumentacijo vezano na izvedbo postopkov javnega naročanja, račune, dokazila o plačilu, skladno s tem programom in pogodbo ter s predpisi s področja izvrševanja proračuna.

Združevanje pomoči:

Državna pomoč po podukrepu 4.2 se lahko dodeli hkrati na podlagi več shem ali skupaj s pomočjo ad hoc pod pogojem, da skupni znesek državne pomoči za isti namen oziroma dejavnost prenosa znanja in informiranja ne presega največje intenzivnosti pomoči ali zneska pomoči iz 21. člena Uredbe 2022/2472/EU, v primeru aktivnosti promocijskih ukrepov za kmetijske proizvode ne presega največje intenzivnosti pomoči ali zneska pomoči iz 24. člena Uredbe 2022/2472/EU ter v primeru pomoči za storitve svetovanja ne presega največje intenzivnosti pomoči ali zneska pomoči iz 22. člena Uredbe 2022/2472/EU.

Državna pomoč po podukrepu 4.2 se lahko dodeli skupaj s katerokoli drugo državno pomočjo v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ki se deloma ali v celoti prekrivajo samo, če s takim združevanjem ne bo presežena največja intenzivnost pomoči ali znesek pomoči, ki se uporablja za to vrsto pomoči v skladu z Uredbo 2022/2472/EU.

Državna pomoč po podukrepu 4.2 se ne kumulira s plačili iz drugega odstavka 145. člena in 146. člena Uredbe 2021/2115/EU v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s tako kumulacijo presežena intenzivnost pomoči ali znesek pomoči, ki sta določena v Uredbi 2022/2472/EU.

Poleg državne pomoči po podukrepu 4.2 se ne sme dodeliti nobena pomoč de minimis v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s takim združevanjem presežena intenzivnost pomoči ali zneski pomoči, ki so določeni v 21., 22. oziroma 24. členu Uredbe 2022/2472/EU.

Preglednost in poročanje:

V skladu z 9. členom Uredbe 2022/2472/EU se na spletni strani MKGP objavijo vse zahtevane informacije o shemi državne pomoči po tem podukrepu, in sicer: celotno besedilo sheme pomoči, vključno s povzetkom informacij, in njene izvedbene določbe ali povezave na ta besedila ter podatki o organu, ki dodeljuje pomoč. Te informacije so na voljo splošni javnosti brez omejitev najmanj 10 let od datuma dodelitve pomoči.

PMSNS poroča MKGP o dodeljenih državnih pomočeh v okviru tega podukrepa v skladu s pravilnikom, ki ureja način dajanja podatkov in poročanje o državnih pomočeh s kmetijskega področja, in navodili, ki so objavljena na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

Hramba dokumentacije:

PMSNS natančne evidence z informacijami in dokazili o posameznih dodeljenih pomočeh hrani še 10 let od dneva, ko mu je bila dodeljena zadnja posamična pomoč v okviru podukrepa 4.2.«.

B. Shema de minimis pomoči v skladu z Uredbo 1407/2013/EU

Do de minimis pomoči po podukrepu 4,2 niso upravičena podjetja iz sektorjev:
- ribištva in akvakulture,
- primarne proizvodnje kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti,
- predelave in trženja kmetijskih proizvodov iz seznama v Prilogi I k Pogodbi v naslednjih primerih:
    a. če je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine zadevnih proizvodov, ki so kupljeni od primarnih proizvajalcev ali jih zadevna podjetja dajo na trg,
    b. če je pomoč pogojena s tem, da se delno ali v celoti prenese na primarne proizvajalce.

Pomoč:
- ne bo namenjena izvozu oz. z izvozom povezanimi dejavnostmi v tretje države ali države članice, kot je pomoč, neposredno povezana z izvoženimi količinami, z ustanovitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali drugimi tekočimi izdatki, povezanimi z izvozno dejavnostjo;
- ne bo pogojena s prednostno rabo domačih proizvodov pred uvoženimi.

Stopnja intenzivnosti pomoči in financiranje:
Skupni znesek pomoči, dodeljen upravičencu oziroma enotnemu podjetju, kot je opredeljeno v drugem odstavku 3. člena Uredbe 1407/2013/EU, ne bo presegel 200.000,00 eurov v obdobju zadnjih treh proračunskih let, ne glede na obliko ali namen pomoči ter ne glede na to, ali se pomoč dodeli iz sredstev države, lokalnih skupnosti ali Unije.

Združevanje pomoči:
- pomoč de minimis se ne sme kumulirati z državno pomočjo v zvezi z istimi upravičenimi stroški ali državno pomočjo za isti ukrep za financiranje tveganja, če bi se s takšno kumulacijo presegla največja intenzivnost pomoči ali znesek pomoči;
- pomoč de minimis, dodeljena v skladu z Uredbo 1407/2013/EU, se lahko kumulira s pomočjo de minimis, dodeljeno v skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 360/2012 z dne 25. aprila 2012 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena (UL L št. 114 z dne 26. 4. 2012, str. 8), zadnjič spremenjeno z Uredbo Komisije (EU) 2020/1474 z dne 13. oktobra 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 360/2012 glede podaljšanja njenega obdobja uporabe in časovno omejenega odstopanja za podjetja v težavah, da bi se upošteval učinek pandemije COVID-19 (UL L št. 337 z dne 14. 10. 2020, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 360/2012/EU) do zgornje meje, določene v Uredbi 360/2012/EU;
- pomoč de minimis, dodeljena v skladu z Uredbo 1407/2013/EU se lahko kumulira s pomočjo de minimis, dodeljeno v skladu z drugimi uredbami de minimis do ustrezne zgornje meje (200.000 oz. 100.000 eurov).

Preglednost in poročanje:
PMSNS bo od prejemnika pomoči pred dodelitvijo sredstev pridobila pisno izjavo o:
- vseh drugih pomočeh de minimis, ki jih je podjetje prejelo na podlagi Uredbe 1407/2013/EU ali drugih uredb de minimis v predhodnih dveh in v tekočem proračunskem letu,
- drugih že prejetih (ali zaprošenih) pomočeh za iste upravičene stroške.

PMSNS zagotovi, da z dodeljenim zneskom pomoči de minimis, ne bo presežena zgornja meja de minimis pomoči ter intenzivnosti pomoči po drugih predpisih.

PMSNS bo pisno obvestil prejemnika:
- da mu je pomoč dodeljena po pravilu »de minimis v skladu z Uredbo 1407/2013/EU,

- o znesku de minimis pomoči.

Hramba dokumentacije:
PMSNS hrani evidence o individualni pomoči de minimis še najmanj 10 let od datuma dodelitve pomoči.

4. Finančni okvir

4.1. Sredstva za izvedbo ukrepov št. 1, 2 in 3 iz tega programa so zagotovljena na posebni proračunski postavki MKRR PP 231412 – Razvoj območij narodnih skupnosti. Vrednost ukrepov št. 1, 2 in 3 iz programa za obdobje od 2021 do 2024 tako znaša 2.800.000 EUR.

4.2 Sredstva za izvedbo ukrepa št. 4 s podukrepoma 4.1 in 4.2 iz tega programa so zagotovljena na posebni proračunski postavki MKGP PP 211016 - Podpora narodnim skupnostim in sicer za leto 2022 (1.990.401,91 EUR), za leto 2023 (1,5 mio EUR) in za leto 2024 (1,250 mio EUR).

Načrtovana proračunska sredstva za izplačila v letih 2022, 2023 in 2024 skupaj znašajo 4.740.401,91 eurov. MKGP bo prevzelo obveznosti v skladu z zakonodajo in vsakokratnim veljavnim proračunom. V primeru, da sredstva v vsakokratnem državnem proračunu ne bodo razpoložljiva, mora biti predložena sprememba programa in sklenjen aneks k tripartitni pogodbi. Celotna vrednost 4. ukrepa iz tega programa za obdobje med leti 2021 do 2024 tako znaša 4.740.401,91 EUR.

Preglednica 6: Finančni načrt programa v obdobju 2021–2024 (v EUR)

Finančni načrt Programa v obdobju 2021-2024 (v EUR)					
Ukrepi Programa	2021	2022	2023	2024	SKUPAJ VREDNOST PO POSAMEZNIH UKREPIH/ PODUKREPIH
Ukrep 1	300.000	268.004,49	300.000	331.995,51	1.200.000
Ukrep 2	180.000	180.000	180.000	180.000	720.000
Ukrep 3	220.000	220.000	220.000	220.000	880.000
Ukrep 4 – podukrep 4.1.	-	1.914.918,15	1.300.000	960.000	4.174.918,15
Ukrep 4 – podukrep 4.2.	-	75.483,76	200.000	290.000	565.483,76
SKUPNA VREDNOST UKREPOV PROGRAMA PO POSAMEZNEM PRORAČUNSKEM LETU	700.000	2.658.406,4	2.200.000	1.981.995,51	
SKUPAJ VREDNOST PROGRAMA	7.540.401,91				

5. Priprava, izvajanje, spremljanje in vrednotenje programa

PMSNS v sodelovanju z MKRR, Uradom za narodnosti in pristojno regionalno razvojno agencijo v Pomurski regiji ter za 4. ukrep z MKGP in ARSKTRP pripravi predlog programa. MKRR izvede medresorsko usklajevanje programa in vladno obravnavo. Po tem, ko program sprejme PMSNS, Vlada Republike Slovenije sprejme sklep, s katerim potrdi program. Program se objavi na spletnih straneh MKRR in PMSNS.

Program za 1., 2., in 3. ukrep izvajata PMSNS in MKRR. V delu, ki se nanaša na drugi ukrep, se kot izvajalci vključijo tudi občinske samoupravne narodne skupnosti in Zavod za kulturo madžarske narodnosti Lendava. Program za 4. ukrep izvajajo PMSNS, ARSKTRP in MKGP.

Po izvedbi programa bo pripravljeno končno poročilo o izvajanju programa za Vlado Republike Slovenije, ki bo vključevalo natančne in konkretne podatke o doseženih ciljih, rezultatih in kazalnikih vseh ukrepov programa.

Program je pripravljen za štiri leta. Pri uresničevanju bo treba upoštevati nove priložnosti in se prilagajati novim razmeram ter po potrebi program spremeniti.